

Opole, 1 lipca 2015 r.

WOJEWODA OPOLSKI

NK.III.4131.2.4.2015.AR

Pan Stanisław Kowalczyk

Przewodniczący Rady Powiatu

Brzeskiego

Rozstrzygnięcie nadzorcze

Na podstawie art. 79 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 595 ze zm.)

stwierdzam

nieważność uchwały Rady Powiatu Brzeskiego nr VII/68/15 z dnia 28 maja 2015 r. w sprawie przyjęcia lokalnego programu wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży pobierających naukę w szkołach, dla których organem prowadzącym jest Powiat Brzeski – z powodu istotnego naruszenia prawa.

Uzasadnienie

Rada Powiatu Brzeskiego podjęła na sesji w dniu 28 maja 2015 r. uchwałę nr VII/68/15 w sprawie przyjęcia lokalnego programu wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży pobierających naukę w szkołach, dla których organem prowadzącym jest Powiat Brzeski. Niniejsza uchwała została podjęta na podstawie art. 90t ust. 1 pkt 1 i ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.). Rada Powiatu Brzeskiego w przedmiotowej uchwale określiła zasady oraz tryb refundacji uczniom kosztów zakupu biletów miesięcznych.

Zgodnie z art. 90t ust. 1 ustawy o systemie oświaty jednostki samorządu terytorialnego mogą tworzyć regionalne lub lokalne programy wyrównywania szans edukacyjnych oraz wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży. W przypadku przyjęcia programów, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, na mocy art. 90t ust. 4 ww. ustawy, określa szczegółowe warunki udzielania pomocy dzieciom i młodzieży, formy i zakres tej pomocy, w tym stypendia dla uzdolnionych uczniów oraz tryb postępowania w tych sprawach, uwzględniając w szczególności przedsięwzięcia sprzyjające eliminowaniu barier edukacyjnych, a także osoby lub grupy osób uprawnione do pomocy oraz potrzeby edukacyjne na danym obszarze.

Jak wynika z przytoczonego wyżej upoważnienia ustawodawca w pierwszej kolejności zobowiązał jednostki samorządu terytorialnego do przyjęcia programu będącego aktem o charakterze wewnętrznym, wyznaczającym kierunki działania w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych. Następnie w oparciu o dany program organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego powinien określić szczegółowe warunki, zakres oraz tryb wyrównywania szans edukacyjnych uczniów. Zdaniem organu nadzoru rada nie może zatem skorzystać z delegacji wynikającej z art. 90t ust. 4 ustawy o systemie oświaty bez wcześniejszej realizacji art. 90t ust. 1 ww. ustawy. Wynika to wprost z brzmienia art. 90t ust. 4 ustawy: „w przypadku przyjęcia programów, o których mowa w ust. 1”.

W toku przeprowadzonego postępowania nadzorczego organ nadzoru ustalił, iż Rada Powiatu Brzeskiego

nie podjęła wcześniej lokalnego programu wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży na podstawie art. 90t ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie oświaty (pismo Przewodniczącego Rady Powiatu nr RP.0002.5.2015 z dnia 12 czerwca 2015 r.). Natomiast z analizy treści kwestionowanej uchwały wynika, iż pomimo nadanego jej tytułu, nie stanowi ona programu wyrównywania szans edukacyjnych, a ustala szczegółowe warunki refundacji kosztów przejazdu uczniów do szkół, będąc jednocześnie aktem prawa miejscowego. W tej sytuacji omawiana uchwała narusza art. 90t ust. 1 pkt 1 oraz ust. 4 ustawy o systemie oświaty, ponieważ określenie warunków udzielania pomocy dzieciom i młodzieży nie można utożsamiać z lokalnym programem wspierania edukacji. Pominięcie przez Radę Powiatu Brzeskiego wcześniejszego uchwalenia programu wyrównywania szans edukacyjnych stanowi istotne naruszenie prawa, wpływające na legalność przedmiotowej uchwały.

Ponadto jak wynika z postanowień niniejszej uchwały Rada Powiatu Brzeskiego objęła systemem wyrównywania szans edukacyjnych jedynie uczniów szkół, których organem prowadzącym jest Powiat Brzeski. Należy zauważyć, iż przyjmując tego rodzaju unormowania Rada Powiatu pominęła uczniów będących mieszkańcami Powiatu Brzeskiego, którzy uczęszczają do innych szkół ponadgimnazjalnych, a z drugiej strony refundacją kosztów przejazdu do szkoły objęto także tych uczniów szkół prowadzonych przez Powiat, którzy nie są mieszkańcami Powiatu. Natomiast zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy o samorządzie powiatowym lokalną wspólnotę samorządową stanowią mieszkańcy powiatu. Program wyrównywania szans edukacyjnych powinien zatem dotyczyć wszystkich uczniów szkół ponadgimnazjalnych będących mieszkańcami powiatu. W ocenie organu nadzoru wykluczenie z tej możliwości uczniów mieszkających na terenie powiatu lecz uczęszczających do innych szkół, niż te prowadzone przez powiat, istotnie narusza wyrażoną w art. 32 Konstytucji RP zasadę równości. Przepis art. 90t ust. 1 wskazuje, iż jedynym kryterium wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży powinna stanowić kategoria mniejszych szans edukacyjnych. Kryterium takim nie może być natomiast uczęszczanie do szkoły, której organem prowadzącym jest dana jednostka samorządu terytorialnego.

Reasumując, kwestionowana uchwała w sposób istotny narusza art. 90t ust. 1 ustawy o systemie oświaty, bowiem swoim zasięgiem wykracza poza „program lokalny” obejmując wsparciem mieszkańców innych jednostek samorządu terytorialnego, jak również art. 1 ust. 1 ustawy o samorządzie powiatowym wykluczając część mieszkańców wspólnoty samorządowej. Powyższy pogląd znajduje odzwierciedlenie w orzecznictwie sądów administracyjnych (zob. wyrok WSA w Olsztynie z dnia 29 stycznia 2015 r. sygn. akt II SA/Ol 1319/14, wyrok WSA w Gdańsku z dnia 18 grudnia 2014 r. sygn. akt III SA/Gd 800/14, wyrok WSA w Gliwicach z dnia 14 marca 2011 r. sygn. akt IV SA/Gl 25/11 publ. Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych).

Mając na uwadze powyższe argumenty stwierdzam, jak na wstępie.

W myśl art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym w związku z art. 54 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2012 r. poz. 270) niniejsze rozstrzygnięcie może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Opolu za pośrednictwem Wojewody Opolskiego w terminie 30 dni od dnia jego doręczenia.

Z up. Wojewody Opolskiego
Barbara Bieluszewska
Dyrektor
w Wydziale Nadzoru i Kontroli